

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Tiedonkeruut tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta

Jukka Haapamäki, opetus- ja kulttuuriministeriö
Heidi Pirkola, Tilastokeskus

4.9.2025

Sisältö

- OKM ja Tilastokeskus tiedonkeruut T&K-toiminnan rahoituksesta
- Rahoituslähteestä ja organisaatiosta
- T&K-toiminnan määritelmä tiedonkeruissa
- T&K-toiminnan rahoituslähteet
- Laki valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta 2024-2030

OKM ja Tilastokeskus tiedonkeruut T&K-toiminnan rahoituksesta

Tilastokeskuksen tiedonkeruut

- Tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa
 - Tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa -tilasto kuvaa valtion talousarviossa tutkimukseen ja kehittämiseen osoitettua rahoitusta. Tiedot kerätään valtion talousarvioesityksistä sekä kyselynä suoraan ministeriöiltä ja organisaatioilta. Arviot tutkimusrahoituksesta perustuvat valtion talousarvioesitysten määrärahoihin ja myöntämisvaltuuksiin.
- Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot
 - Kuvaa tutkimukseen sekä tuote- ja prosessikehittämiseen käytettyjä resursseja. Tiedot perustuvat yrityksille, yliopistoille ja julkisen sektorin organisaatioille (ml. ammattikorkeakoulut) sekä muille toimijoille tehtävään kyselyyn.
 - Yliopistojen ulkopuolinen tutkimusrahoitus lomaketiedonkeruun kautta, budjettirahoitus lasketaan Tilastokeskuksessa. Ammattikorkeakoulujen tutkimusrahoitus lomaketiedonkeruu kautta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedonkeruut

- Tutkimusrahoitus –tiedonkeruu
 - Kerätään lomaketiedonkeruuna korkeakouluilta. Määritelmä vastaa Tilastokeskuksen T&K-toiminnan määritelmää. Tietoja käytetään korkeakoulujen valtionrahoituksen indikaattorien laskennassa. Budjettirahoituksen tietoja ei tällä hetkellä näytetä julkisesti, jotta luvut eivät sekoittaisi Tilastokeskuksen julkaisemia lukuja.
- Toimintokohtainen tuloslaskelma
 - Korkeakoulujen tulee laatia taloushallinnon koodistossa määritelty toimintokohtainen tuloslaskelma. Korkeakoulujen toiminta jaettu kolmeen toimintoon (koulutustoiminta, tutkimus- ja kehittämistoiminta ja muu yhteiskunnallinen toiminta).
 - Tutkimus- ja kehittämistoiminta –toiminto ei vastaa Tilastokeskuksen määritelmän mukaista T&K-toiminnan määritelmää. Mukana mm. ylempi amk-tutkintokoulutus ja tutkijakoulutus. Lisäksi toimintokohtainen ajattelu lähtee siitä, että kaikki korkeakoulujen tulot ja menot jyvittyvät tietyille toiminnolle. Tilastokeskuksen määritelmässä vain T&K-toimintaan välittömästi liittyvät menot huomioidaan.

Rahoituslähteestä ja organisaatiosta

- Rahoituslähde viittaa tutkimusmenotilastoissa lähteeseen mistä menojen kattamiseksi tullut rahoitus on katettu. Tarkoittaa rahojen alkuperäistä lähdettä (esim. EU-rahoitusta voidaan myöntää paikallisten välittäjäorganisaatioiden toimesta).
- Tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa –tilastossa määrärahat ja myöntämisvaltuudet on eritelty organisaatio- ja hallinnonala –tasolla
- Organisaatio voi tarkoittaa rahoittajaorganisaatiota tai suorittajaorganisaatiota

T&K-toiminnan määritelmä tiedonkeruissa

- T&K-toiminnan määritelmä OECD Frascati-käsikirjan suosituksen mukainen
- Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tulee olla samanaikaisesti: 1) uutta tietoa tavoittelevaa, 2) luovaa, 3) onnistumisen suhteen epävarmaa, 4) systemaattista sekä 5) tuloksiltaan siirrettävissä olevaa ja/tai toisinnettavaa
- Tutkimus- ja kehittämistoiminnan käsitettä ei ole mahdollista määritellä ohjeissa tyhjentävästi, koska tutkimus- ja kehittämistoiminta on hyvin moninaista ja TK:n antamat ohjeet koskevat kaikkia muitakin tiedontoimittajia. Kyse on viime kädessä luottamuksesta tiedontoimittajiin.
 - Pelkkä toiminnan yleinen kehittäminen, tehostaminen tai muu yleinen parantaminen ei yleensä täytä kaikkia tutkimus- ja kehittämistoiminnan kriteereitä. Koulutus ei lähtökohtaisesti ole T&K-toimintaa, mutta voi olla innovaatiotoimintaa.
- On huomattava että tilastoinnissa on erikseen määritelty innovaatiotoiminnan käsite (taustalla OECD:n Oslo käsikirja). T&K-toiminta on osa innovaatiotoimintaa, mutta ei kata kaikkea innovaatiotoimintaa.
- Tutkimusrahoitustiedonkeruussa yksikkö on euro. Yksittäinen projekti voi sisältää vain tietyn osa T&K-toimintaa, josta merkitään tiedonkeruuseen osion suhteellinen rahoitusosa.

Mikä on tutkimus- ja kehittämistoimintaa?

Tutkimuksella ja kehittämisellä (T&K) tarkoitetaan yleisesti systemaattista toimintaa tiedon lisäämiseksi ja tiedon käyttämistä uusiin sovelluksiin. Tavoitteena on jotakin olennaisesti uutta.

Tutkimus ja kehittäminen ovat ominaisuuksiltaan:

1. **Uutta tavoittelevaa:** T&K-toiminnan tavoitteena on tuottaa yrityksen tai organisaation toimialan näkökulmasta uutta tietoa ja uusia tuloksia. Pelkkä olemassa olevan tiedon soveltaminen uusien tuotteiden tai prosessien kehittämiseksi ei ole T&K-toimintaa.
2. **Luovaa:** T&K-toiminnalle tunnusomaista on luovuus, uudenlaisten käsitteiden ja ideoiden soveltaminen tai kehittäminen. Tuotteiden ja prosessien rutiininomainen uudistaminen tai kehittäminen ei ole tutkimus- ja kehittämistoimintaa.
3. **Onnistumisen suhteen epävarmaa:** T&K-toiminnalle on tunnusomaista epävarmuus sekä toteutuvien tulosten että resurssien suhteen.
4. **Systemaattista:** T&K-toimintaa suoritetaan suunnitelmallisesti ja sen toteutusta seurataan. Toiminnan tarkoitus on määritelty ja siihen on kohdennettu suunnitellut resurssit.
5. **Tuloksiltaan siirrettävissä olevaa ja/tai toisinnettavaa:** T&K-työn tuottama tieto ja tulokset ovat toisinnettavia ja siirrettävissä.

T&K-toiminnan rahoituslähteet

- Tilastokeskuksen ja OKM:n tutkimusrahoitustiedonkeruissa rahoituslähteet on jaettu kolmeen pääluokkaan
 - OKM budjettirahoitus
 - Ulkopuoliset rahoituslähteet
 - Korkeakoulujen omat varat
- Budjettirahoitus kattaa OKM:n hallinnonalan korkeakoulujen osalta perusrahoituksella tehdyn T&K-toiminnan (rahoitusmallin mukainen laskennallinen perusrahoitus, strategiarahoituksena jaettu rahoitus sekä harkinnanvarainen rahoitus)
 - Esim. kehysriihessä 2025 päätetty T&K-lisärahoitus on harkinnanvaraista rahoitusta
- Yhtenä kategoriana ulkopuolisissa rahoituslähteissä ”Muu OKM rahoitus”, joka viittaa suoraan OKM:n tai OKM:n hallinnonalan virastojen (pl. Suomen Akademia) jakamiin valtionavustuksiin
 - Lähtökohtaisesti OKM KTPO (korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto) jakaa hyvin harvoin korkeakouluille T&K-rahoitusta valtionavustuksina (poikkeus esim. vuoden 2023 ns. Itä-Suomi paketti, jossa osa rahoituksesta kohdistettiin korkeakoulujen tutkimusinfrastruktuurien rakentamiseen ja päivittämiseen)
 - OKM:n muut osastot voivat näin tehdä, esim. liikuntatutkimuksen avustukset
 - OKM:n hallinnonalan muut virastot kuin Suomen Akademia jakavat harvoin T&K-toimintaa liittyviä valtionavustuksia (esim. JOTPA jakaa rahaa erilaisten koulutusten kehittämiseen ja toteuttamiseen, tämä ei lähtökohtaisesti täytä T&K-toiminnan kriteereitä)
 - OPH:n kautta jaettava Erasmus+ rahoitus kuuluu lähtökohtaisesti EU-rahoitukseen rahoituksen alkuperän mukaan. Erasmus+ rahoituksena jaettu European Universities –rahoitus kohdistuu lähtökohtaisesti koulutuksen ja hallinnon yhteistyön rakentamiseen (joka ei ole T&K-toimintaa), rahoituksesta osa saattaa kuitenkin kohdistua T&K-kriteerit täyttävään toimintaan
- T&K-toiminnan rahoituslähteiden oikeellisuus on OKM:n näkökulmasta tärkeää, koska ne vaikuttavat OKM:n korkeakoulujen rahoitusmallin indikaattorien laskentaan. Rahoituslähteellä ei ole vaikutusta siihen tulkittaanko rahoitus T&K-rahoitukseksi vai ei.

Laki valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta 2024-2030

- Laissa säädetään valtion talousarvioon vuosina 2024–2030 otettavien tutkimus- ja kehittämistoimintaan tarkoitettujen valtuuksien ja määrärahojen vuosittaisesta yhteismäärästä
- Laissa tutkimus- ja kehittämistoiminnalla tarkoitetaan Tilastokeskuksen vuosittain julkaisemassa virallisessa tutkimus- ja kehittämistoiminnan tilastossa tarkoitettua toimintaa.
- Tutkimus- ja kehittämistoimintaan valtion talousarvioissa vuosina 2024-2030 tarkoitettujen valtuuksien ja määrärahojen määrää lisätään tasaisesti vuosittain valtiovarainministeriön vuosien 2024 ja 2028 talousarvioesityksiä varten laatimien talousennusteiden perusteella.
- Valtuuksien ja määrärahojen määrä vuonna 2030 vastaa 1,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.
- Valtuuksien ja määrärahojen vuosittainen korotus voidaan säädettyä pienempänä, jos yksityisen sektorin tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot ovat vähemmän kuin kaksi kolmasosaa tutkimus- ja kehittämistoiminnan kokonaismenoista Tilastokeskuksen kolmen uusimman vuositilaston keskiarvon mukaan.
- Korotuksen vähentämisen sijaan valtuuksia ja määrärahoja voidaan kohdentaa uudelleen tavalla, jonka arvioidaan edistävän yksityisen sektorin investointeja tutkimus- ja kehittämistoimintaan aiempaa kohdennusta tehokkaammin.
- Valtioneuvosto hyväksyy kerran vaalikaudessa tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen käyttöä koskevan suunnitelman seuraaville kahdeksalle vuodelle.
- Suunnitelmassa esitetään tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiojärjestelmän nykytila ja järjestelmää koskevat tavoitteet sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen päälinjaukset.
- Valtioneuvosto seuraa julkisten ja yksityisten tutkimus- ja kehittämistoiminnan menojen kehitystä.